

Datum
2017-09-05

1 (10)

Självvärderingsmall

Utbildning

Fristående kurs/program: Grundkurs Ledningsvetenskap 30 hp

Programansvarig/ämnesrådsordförande/annan

Är utbildningen en uppdragsutbildning?

Nej

Självvärderingen ska skickas till foun@fhs.se senast den 24 maj.

Datum
2017-09-05

Gemensamma frågor för samtliga utbildningar

Med söktrycket som analysverktyg

- Hur reflekterar ni kring söktrycket? Nivå/könsfördelning mm
- Vilka eventuella åtgärder har vidtagits/planeras för att komma till rätta med eventuella svårigheter?

Söktrycket har varit relativt konstant de år kursen har getts (varje hösttermin från ht 2011), runt 30 – 35 1:a handssökande på den fristående kursen (här har ej sökande från kandidatprogrammet som sökt kursen som ”valbar termin” på deras termin 3 beaktats). Detta söktryck bedömer vi vara gott, och de tilldelade platserna fylls, med undantag från ht 2016 (se nedan). Könsfördelningen bland de sökande har förändrats från att ha varit relativt jämn de första åren som kursen gavs (ht 2011 var det 14 kvinnor och 13 män, ht 2012 var det 9 kvinnor och 13 män, ht 2013 var det 17 kvinnor och 22 män, ht 2014 var det 17 kvinnor och 14 män som sökte kursen i 1:a hand), men några av de senare åren finns en betydande övervikt av kvinnliga sökande (ht 2015 var det 18 kvinnor och 10 män, ht 2016 var det 20 kvinnor och 16 män, ht 2017 var det 24 kvinnor och 11 män som sökte kursen i 1:a hand). Det är oklart vad detta beror på.

Informationsinsatser från vår sida, och kursinnehållet i stort, har varit i princip oförändrat över åren, och borde inte i allt ökande grad avskräcka män från att söka kursen eller i allt ökande grad locka kvinnor att söka kursen. Troligtvis har den ojämna könsfördelningen under senare år andra orsaker som ligger bortom vår information om kursen, och kursens innehåll i sig. Vi har inte möjlighet att undersöka detta vidare i nuläget. Vi ser ej heller detta som något problem. Dock, om trenden håller i sig så att en väldigt liten andel män kommer att söka till kursen i framtiden kommer vi att återkomma till denna fråga.

Vi ser inga svårigheter med anledning av söktrycket och inte heller med anledning av den något sneda könsfördelningen på senare år. Inga åtgärder planeras.

Med genomströmning som analysverktyg

- Hur reflekterar ni kring utbildningens genomströmning? Nivå/könsfördelning mm
- Finns det några moment som utmärker sig såväl positivt som negativt?
- Görs en systematisk uppföljning av genomströmningen på kursmoment-, grupp- respektive individnivå som grund för kursutveckling och stödåtgärder?
- Förekommer stora avhopp och görs någon analys av dem samt vidtas åtgärder för att minska avhoppet?
- Har ni vidtagit åtgärder för att påverka/förbättra genomströmningen? Beskriv dessa

Datum
2017-09-05

Genomströmningen räknat som antal studerande som godkänts på kursen/ beviljade platser för år 2013 -2016 har minskat under de senaste fyra åren. Genomströmningen var ht 2013 87%, ht 2014 80%, ht 2015 70% och ht 2016 endast 35 % för de studerande som sökt kursen som fristående kurs.

Vad gäller kandidatprogramstuderande som valt kursen som "valbar termin" har genomströmningen varit god. Genomströmningen var ht 2014 100% (3 studenter av 3 registrerade) och ht 2015 100% (7 studenter av 7 registrerade) och ht 2016 86 % (6 godkända av 7 registrerade). Att genomströmningsgraden är högre (vilket det kan anses vara trots olika beräkningssätt) för de som kommer från kandidatprogrammet är inte förvånande då dessa studenter troligen kan vara mer motiverade att klara av kursen för att kunna få examen från programmet, än de studenter som endast läser kursen som fristående kurs. Man kan även notera att studenterna från kandidatprogrammet generellt sett är mer studievana och troligtvis har avsevärt högre meritpoäng vid antagningen än studenterna som läser kursen som fristående kurs, vilket torde påverka möjligheterna att fullfölja kursen.

Den avsevärda minskningen i genomströmningsgrad ht 2016 för de studenter som läste kursen som fristående kurs har två huvudförklaringar. Den ena är att antalet registrerade relativt beviljade platser var lägre än tidigare år. Tidigare år var dessa värden identiska, dvs. antalet beviljade platser sammanföll med antalet registrerade på kursen. Ht 2016 däremot registrerades endast 15 studenter på 20 beviljade platser. Anledningen till detta är oklar. Ett antal av de som sökt och antagits till kursen ändrade sig och registrerade sig aldrig av okänd anledning. En lärdom vi dragit av detta är att kalla ett större antal reserver för att fylla upp platserna. Den låga registreringsgraden får återverkningar på genomströmningsgraden när denna beräknas som antal godkända/antal beviljade platser. Men även om man ser till genomströmningsgrad beräknat som antal godkända / antal registrerade var denna låg ht 2016, 47%. Av FHS fristående kurser som gavs ht 2016 var denna genomströmningsgrad bland de lägre (militärhistoria 37%, krigsvetenskap 44%, statsvetenskap 60%, folkrätt 61% och ledarskap 55%, beräknat på samma sätt), och den lägsta beräknat som antal godkända / antal beviljade platser (ledningsvetenskap 35%, att jämföras mot militärhistoria 41%, krigsvetenskap 47%, statsvetenskap 76%, folkrätt 63% och ledarskap 57%).

Den andra förklaringen (som inte inbegriper relationen mellan beviljade platser och antalet registrerade) till denna låga genomströmning ht 2016 jämfört mot tidigare år är att i slutet av terminen gjordes sena schemaförändringar samt att en ny variant av kursinnehåll och pedagogik infördes. Detta resulterade i en avsevärt ökad arbetsbelastning för studenterna i slutet av terminen relativt tidigare delar av kursen. För att utveckla kursen görs justeringar år från år av pedagogik samt av innehåll i kursen (inom samma kursplans ramar). 2016 föll de nya momenten väl ut bland de studenter som fullföljde kursen (enligt kursvärderingar). Dock fanns en betydande andel studenter som inte genomförde dessa moment, och som därmed försvann från kursen. Detta bidrog till stor del till den låga genomströmningsgraden. Detta har nu åtgärdats genom att kursstrukturen

Datum
2017-09-05

förändrats, nya justeringar av schemat gjorts och att en ny kursplan har utarbetats som gäller från 2017. Den nya kursplanen bygger på erfarenheterna från främst ht 2016, men även från tidigare år (se nedan).

Vi kommer att noga följa upp eventuella avhopp ht 2017 för att utröna huruvida kursinnehåll, schemalagda moment eller arbetsbelastning leder till avhopp eller om avhopp har orsaker bortom vår kontroll. Här kan man notera att ett antal studerande sägs läsa andra kurser parallellt med kursen i ledningsvetenskap. Här finns en misstanke om att de prioriterar dessa andra kurser framför kursen i ledningsvetenskap vid alltför stor arbetsbelastning. Anledningen till detta är okänd och kommer att om möjligt följas upp.

Arbetsmarknadsanknytning

- Vilka yrkesförberedande inslag finns i utbildningen t.ex. studiebesök, gästföreläsare, och examination? Omfattning av yrkesförberedande inslag? Hur kvalitetssäkras dessa moment? Beskriv och ge exempel
- Hur uppfattar studenterna utbildningens användbarhet för arbetsmarknad?

Kursen leder ej till ett specifikt yrke men kan vara värdefull *inom* en rad yrken och befattningar i områden som rör ledning av olika typer av insatser och krishantering av olika slag. Tänkbara arbetsgivare är bl.a. FM, MSB och "blåljusmyndigheter". Det kan noteras att av de studerande som söker kursen som fristående kurs har en relativt stor andel (uppskattningsvis 1/3) redan arbetslivserfarenhet från dessa typer av arbetsgivare, och uppger att de söker sig till kursen som en form av vidareutbildning.

I kursen förekommer gästföreläsare från både FM och MSB, vilket avspeglar den bredd och generalitet vad gäller ledningsproblematik som kursen eftersträvar att ha. I kursen som genomförs ht 2017 kommer även studiebesök att genomföras på en ledningscentral inom polisen. Detta moment är nytt och kommer förhoppningsvis att bidra inte bara till ökad kunskap inom kursens ämnesdomän, utan även som en inblick i ett konkret exempel på arbetsliv relevant för kursen.

Vad gäller frågan om utbildningens användbarhet för arbetsmarknaden har denna fråga ej följts upp.

Studenterna och studentinflytande

- Hur ser studentgruppen ut och hur fungerar den?
- Hur har studenterna varit delaktiga/haft inflytande på utbildningen?
- På vilket sätt har studentinflytandet inom utbildningen varit tillfredsställande?
- Hur tillvaratas och återkopplas resultat från kursvärderingar och/eller programvärderingar? Finns någon systematik?
- Hur ges studenterna återkoppling på sina prestationer?

Datum
2017-09-05

- Hur väl har utbildningen motsvarat studenternas förväntningar?

Studentgruppen är troligtvis relativt heterogen jämfört med studentgrupper på andra högskolekurser. Under senare år har gruppen utgjorts av ungefär en tredjedel kandidatsprogramstudenter, en tredjedel av studenter med erfarenhet av arbeten inom krisberedskapsmyndigheter och liknande, medan en tredjedel har annan bakgrund. Några av studenterna är förstaårsstuderande. Detta har både för- och nackdelar. En utmaning för lärare och kursansvarig är att hitta rätt nivå och ”ingångar” till kursmaterialet för att samtliga studenter skall kunna bli utmanade och stimulerade i sitt lärande samtidigt som materialet skall vara tillräckligt lättillgängligt så att lärandemålen kan uppnås för samtliga. En fördel med den heterogena gruppen är att de olika bakgrunderna hos de studerande i sig ger möjligheter till varierande perspektiv på kursmaterialet och till förhoppningsvis stimulerande diskussioner mellan gruppmedlemmarna under kursens gång. Möjligheterna till interaktion inom gruppen är stor eftersom en stor andel av kursen genomförs i form av gruppaktiviteter.

Stor vikt läggs vid kursutvärderingar och annan återkoppling från studenterna. Förändringar görs år från år av kurslitteratur, antal lärarledda timmar, pedagogisk metod, och gruppaktiviteter. Vid större förändringar utarbetas en ny kursplan (gjordes till ht 2017). Kursutvärderingarna genomförs vid slutet av kursen (vissa år efter varje delmoment), dels i form av ett seminarium där de flesta lärare medverkar, dels i form av individuella värderingar som studenterna gör på plats i ett pappersformulär. Att använda pappersformulär som ifylls på plats gör att svarsfrekvensen blir nära nog 100%. (Naturligtvis är ifyllandet av formulären frivilligt och anonymt.) Det manuella arbetet med att sammanställa värderingarna anser vi vara försumbart jämfört med den stora fördelen med att få återkoppling från samtliga studenter. Kursutvärderingarna utformas främst för att fånga upp eventuella brister i kursen som kan ha observerats av lärarna, och för att utvärdera de förändringar som gjorts. Värderingsformulären är därför anpassade till varje specifik årskull, och är därmed ett dynamiskt instrument för utveckling av kursen.

Överlag brukar studenterna anse att kursen väl har motsvarat förväntningarna. Vissa moment i kursen kan dock av vissa upplevas som problematiska, vilket har föranlett förändringar i kursen och år 2017 en ny kursstruktur vilket avspeglas i en ny kursplan. Dock är det oklart vad de som hoppar av kursen anser, då dessa inte följs upp i någon utvärdering (se ovan).

Studenterna får skriftlig och muntlig återkoppling på examinationsuppgifter, och muntlig återkoppling under praktiskt arbete i gruppaktiviteter och vid seminarier. Det har inte framkommit att studenterna saknar återkoppling. Överlag är lärarna tillgängliga för studenternas frågor och synpunkter. Studentgruppen är liten och en familjär stämning eftersträvas.

Datum
2017-09-05

Lärarna

- Hur stor andel av utbildningen utgörs av lärarledd undervisningstid¹?
- Hur säkerställer ni att lärarna har relevant kompetens?
- På vilket sätt har studenterna tillgång till de läranderesurser samt det stöd som behövs för att ge förutsättningar för att framgångsrikt kunna genomföra sina studier?

I genomsnitt per vecka ges 8 timmar lärarledd undervisningstid. Andelen lärarledda timmar varierar dock mellan kursmoment beroende på pedagogiskt upplägg och kursinnehåll. Första delen av terminen genomförs i huvudsak som hemstudier, med 1 - 2 föreläsningar per vecka. Den senare delen av terminen genomförs dels genom föreläsningar dels genom handledda gruppaktiviteter, förutom en viss del hemstudier.

Kursen har tre huvudlärare, varav två är disputerade och en är professionsnära lärare (officer). Förutom huvudlärarna undervisar ytterligare en disputerad lärare och två doktorander från den ledningsvetenskapliga sektionen, samt gästföreläsare från verksamhetsnära professioner.

Studenterna har tillgång till olika former av stöd via ALB och FHS studievägledare.

Pedagogik

- Hur stor andel av lärarna har genomgått pedagogisk kompetensutveckling? Könsfördelning och beskrivning av gruppen. Råder det balans/obalans? kommentera
- Hur tillgodoses lärarnas möjlighet till pedagogisk kompetensutveckling?
- Vilka olika pedagogiska metoder används i utbildningen?
- Hur tillgodoses studenters olika behov?
- Beskriv det stöd som finns (t.ex. tekniska och personella resurser etc.) för att kunna säkerställa lärarnas pedagogiska kompetensutveckling?

Lärarna, med ett undantag, har genomgått högskolepedagogisk utbildning vid FHS eller motsvarande (en professor som har validerats vid anställningsförfarandet). Detta gäller ej gästföreläsare (det är okänt om de genomgått någon pedagogisk utbildning). Vad gäller könsfördelningen bland lärarna utgörs huvudlärarna av en kvinna och två män, bland övriga lärare är en

¹ Med lärarledd undervisningstid avses t.ex. föreläsningar, seminarier, handledning, studiebesök, övningar under ledning av lärare, lärarledd examination (exempelvis seminarier) samt tentamensgenomgångar.

Datum
2017-09-05

kvinnor och två män. Gästföreläsare är samtliga män. Denna fördelning anser vi vara godtagbar och vi ser inte något egenvärde i att eftersträva en helt jämn könsfördelning i lärargruppen.

För att tillgodose studenters olika lärostilar tillämpas en mängd olika pedagogiska metoder, såsom "katederundervisning", seminarier, gruppaktiviteter och spelmoment. Under år 2017 kommer även ett inslag av distansundervisning i form av inspelade föreläsningar att införas. Variationen i pedagogiska metoder torde vara en stor styrka i kursen, och uppskattas överlag av de studerande. I 2017 års kurs kommer praktiska moment och teoretiska moment integreras mer än i föregående års kurser, vilket är en utveckling av kursen som vi tror kommer att underlätta lärandet av kursinnehållet. Här kan också tilläggas att litteraturen överlag är av varierande karaktär, allt från forskningsartiklar till metodhandböcker (se nedan), vilket torde underlätta lärandet sett till gruppen som helhet. Som nämndes ovan är studentgruppen heterogen och samtliga studenter kan inte förväntas tillgodogöra sig all typ av material på samma sätt. Målet är att den blandade litteraturen sammantaget upplevs av studenterna som stimulerande och att den möjliggör nående av läromålen trots olika utgångslägen.

LMS används för att kunna möta studenternas behov av kursmaterial, samt för inlämning av inlämningsuppgifter.

Ingen systematisk utveckling av lärarnas pedagogiska kompetens sker, annat än att det är önskvärt att eventuella framtida nya lärare har genomgått högskolepedagogiska kurser.

Forskningsanknytning

- Hur stor andel av lärarna är disputerade/odisputerade
- Ge exempel på hur ni knyter an till den senaste/mest relevanta forskningen i utbildningen.
- På vilket sätt (t.ex. progression) utvecklas studenternas förmåga att ta till sig relevant forskning?

Av lärarna är tre disputerade, två doktorander (varad en kommer att disputeras år 2018) och en icke disputerad officer. Av gästföreläsare är minst en disputerad.

I relativt stor utsträckning används litteratur som baseras på resultat från forskning som bedrivits vid sektionen samt annan nationell och internationell forskning inom området (exempelvis forskningsrapporter gjorda efter terrordådet i Norge samt skogsbranden i Västmanland). Detta varvas med annan kurslitteratur av mer textboks-karaktär, och med material av handboks-karaktär som används för att illustrera och exemplifiera delar av kursinnehållet. När tillämpligt eftersträvas även att sektionens forskare presenterar egen och aktuell forskning för studenterna. Det har även förekommit att studenter har beretts tillfälle att bidra till

Datum
2017-09-05

forskningen i form av deltagande i experiment utanför undervisningstid, och vi eftersträvar att utnyttja den möjligheten där det är lämpligt. På så sätt får de studenter som har intresse av forskningsprocessen möjlighet att uppleva en del av denna på nära håll.

Att en del av litteraturen utgörs av forskningsartiklar torde bidra till att studenternas förmåga att ta till sig relevant forskning utvecklas över kursen som helhet. Dock ingår inte något moment som specifikt berör forskningsmetoder, eller tolkning av forskningsresultat, i kursen.

Internationalisering

- Vilka former av internationella perspektiv som utvecklar studenternas kompetens att verka i en globaliserad värld erbjuder utbildningen?
- Hur utbyts internationella erfarenheter inom utbildningen?

I delar av kursen används scenarier som beskriver internationellt relevanta händelser (för närvarande används ett scenario som rör ett flyktingläger som är förlagt till Elfenbenskusten, där vissa faktiska aktuella händelser vävs in, för att illustrera ledningsproblematik). Dock är det oklart om detta kan anses utveckla studenternas kompetens med avseende på agerandet i en globaliserad värld.

Inget internationellt utbyte sker inom ramen för utbildningen.

Jämställdhet

- Vilka reflektioner väcker söktrycket/genomströmningen? Urval av studenter?
- Hur stor andel av lärarna är kvinnor och män i varje grupp? Råder det obalans? Vilka åtgärder har vidtagits för att förbättra obalansen?

Frågorna har diskuterats under andra rubriker ovan.

Hållbar utveckling

- På vilket sätt säkerställer ni att utbildningen främjar en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö, ekonomisk och social välfärd och rättvisa.

Då kursen handlar om ledning av insatser vid samhällskriser av olika slag främjar utbildningen på ett naturligt sätt en hållbar utveckling främst med avseende på en hälsosam och god miljö. Samhällskriser, exempelvis större bränder eller konflikter inom eller mellan samhällsgrupper, torde påverka människors miljö negativt, på kort eller lång sikt beroende på vilket typ av kris det rör sig om. Kunskap om

Datum
2017-09-05

ledning av insatser som bidrar till att förhindra alltför negativa effekter av dessa kriser torde främja en hälsosam och god miljö.

Datum
2017-09-05

Särskilda frågor för programmet/ämnet

- 1. Vilka långsiktiga förändringar ser ni framför er i utbildningen?**
- 2. Val av examensmål för utbildningen (*tas fram av nämnden inför varje utvärdering*)**

Hur säkerställer ni att studenterna uppnår nedanstående (ur högskolelagen):

”Utbildning på grundnivå ska utveckla studenternas

– förmåga att göra självständiga och kritiska bedömningar”

Kursen handlar till stor del om olika typer av ledningsproblem som uppstår vid ledning av insatser. En stor del av dessa problem handlar om att göra bedömningar och fatta beslut av olika slag; det kan handla om att tolka ett läge eller situation, eller att organisera ledningen på ett för situationen adekvat sätt. Detta sker i en miljö där informationen oftast är otillräcklig och där tidsförhållandena är kritiska. I och med att dessa problem belyses i kursen torde frågor om bedömningar generellt väckas bland studenterna. I de praktiska momenten gör studenterna själva bedömningar av olika slag inom ramen för det spel och scenario som kursen nyttjar.

Kursen genomsyras av ett designperspektiv, vilket innebär att det väcks frågor om hur ledningsprocessen bäst kan stödjas. Dessa frågor innefattar att resonera kring, och problematisera, olika designlösningar. Exempelvis innehåller kursen moment där olika ledningsmetoder kontrasteras, och resonemang kring olika typer av lägesbilder och dess för- och nackdelar. Dessa typer av frågor torde utveckla studenternas förmåga till egna ställningstaganden.

Överlag eftersträvas en kritisk hållning i kursen.

- 3. Om uppdragsutbildning (*tas fram av nämnden inför varje utvärdering*)
Ej relevant i detta fall**